

Univerzita J. Selyeho

Pedagogická fakulta

Bratislavská cesta 3322, P. O. Box 54, 945 01 Komárno

Disszertációs munka témák a Neveléstudományi Doktori Iskola tanulmányi programon a 2023/2024-es akadémiai évre

Témavezető	Téma
<p>prof. Dr. Ambrus Attila Józsefné Katalin Kéri, DSc. SJE TTK Óvó- és Tanítóképző Tanszék kerik@ujs.sk</p>	<p>1.Lánynevelés és női művelődés a 18-19. században A lánynevelés és női művelődés történetének vizsgálata az elmúlt években világszerte sok új eredményt hozott. Számos forrásanyag és tématerület vár még feltárássra: a téma kutatásához a címben jelzett két évszázad nyomtatott és levéltári (részben digitalizált) forrásainak a kvalitatív módszerekkel (például: történeti forráselemzés, tartalomelemzés, képkutatás) történő feldolgozása, valamint az európai, a szlovák és magyar szakirodalom feltárása és értékelése jelenti az alapot. A lánynevelés és női művelődés történetének a diakrón kutatása, illetve a komparatiztikus szemlélettel elvégzett feltárások segítenek a témakör komplex értelmezésében. Kulcsszavak: nőnevelés; neveléstörténet; kvalitatív kutatómódszertan; diakrón szemlélet; komparatiztika</p>
<p>prof. Dr. habil. Krisztián Józsa, PhD. SJE TTK Óvó- és Tanítóképző Tanszék jozsak@ujs.sk</p>	<p>1.A kombinatív gondolkodás fejlődése és fejlesztése óvodáskorban A gondolkodási képességek óvodáskorban jelentős mértékben fejlődhetnek. A fejlődést diagnosztikus mérésekkel, ezekre alapozódó fejlesztő programokkal lehet segíteni. A doktori téma keretében a kombinatív gondolkodás fejlődési folyamatának megismeréséhez kapcsolódóan kell empirikus vizsgálatokat végezni. Olyan fejlesztő programot kell kidolgozni és pedagógiai kísérlet keretében kipróbálni, amellyel az óvodás gyermekek kombinatív gondolkodása fejleszthető. Kulcsszavak: kombinatív gondolkodás, fejlődésvizsgálat, képességfejlesztés, óvodáskor</p>

<p>Dr. habil., PaedDr. Melinda Nagy, PhD. SJE TKK Biológia Tanszék nagym@uj.s.sk</p>	<p>1. A tanítási folyamat és a tanulók napirendje az általános iskolában a neuropedagógiai ismeretek szempontjából</p> <p>A disszertáció célja a tanítási folyamat vizsgálata az új neuropedagógiai ismeretek és a kronobiológia eredményei szempontjából. A munka az általános iskolai tanórákon a pedagógusok által alkalmazott különböző módszereket és formákat vizsgálja és hasonlítja össze. A tanulók napirendjének kialakításakor alkalmazott elveket is megvizsgálja. A kutatás terepen fog zajlani egy kiválasztott szlovákiai általános iskolában, amely alsó-tagozatos osztályokkal rendelkezik. Az alkalmazott módszereket és formákat a érzékszervek, az érzelmek, a mozgás, a gyermekek biológiai szükségleteinek figyelembevétele, valamint a neuropedagógia, a neurodidaktika és a kronobiológia egyéb elvei szempontjából értékeljük. Az eredmények statisztikai módszerekkel lesznek kiértékelve, hangsúlyt fektetve a mintán belüli korrelációk és egyéb összefüggések feltárására.</p> <p>Kulcsszavak: tanítási folyamat, neuropedagógia, tanítási módszerek és formák, napirend</p>
<p>prof. Dr. Béla István Pukánszky, DSc. SJE TKK Neveléstudományi Tanszék pukanszkyb@uj.s.sk</p>	<p>1. Konkrét reformpedagógiai és alternatív pedagógiai irányzatok története és jelene. Az irányzatok manifesztációja az iskolapedagógiák gyakorlatában. Komparatív elemzés.</p> <p>A disszertációt megalapozó kutatás a klasszikus reformpedagógiai és újabb keletű alternatív pedagógiai irányzatok pedagógiatörténeti kontextusba helyezésével kezdődik. A klasszikus reformpedagógiai irányzatok értelmezési kerete a legújabb kutatások fényében a nemzetközi „életreform mozgalom”. A disszertáció korrek teoretikus megalapozása megkívánja ennek beható ismeretét. A jelöltnek képesnek kell lennie arra, hogy a vonatkozó német és/vagy angol nyelvű szakirodalmat biztos nyelvtudás birtokában fel tudja dolgozni. A kutatás gyakorlati része a jelenlegi reform és/vagy alternatív pedagógiai irányzatokat a gyakorlatukban követő iskolák komparatív vizsgálatára fókuszál. A konkrét iskolapedagógiák összehasonlító vizsgálata során a gyermekkép, a pedagógiai célok, módszerek elemző bemutatására és értékelésére kerül sor.</p> <p>Kulcsszavak: Alternatív pedagógia, Reformpedagógia, Iskolareform, Innovatív nevelés</p>
<p>prof. Dr. Péter Tóth, PhD. SJE TKK Neveléstudományi Tanszék tothp@uj.s.sk</p>	<p>1. Szövegértési kompetencia fejlesztése a kisebbségi oktatásban</p> <p>A z- és alfa-generációs fiatalok szövegértési képessége, ahogy azt a PISA felmérések is igazolják, jelentős mértékben elmarad az elvárttól. Ennek hátterében az áll, hogy kevesebbet és rövidebb szövegeket olvasnak csak el. Az pedig, hogy a kisebbségi lét</p>

	<p>milyen hatással van a szövegértési kompetencia kialakulására, illetve fejlődésére további problémákat von maga után. A kutatás kontextusát a kisebbségi és többségi oktatási dimenzió adja. Meg kell vizsgálni azokat a háttértényezőket, mint például a családi háttérrel (családi anamnézis segítségével), az iskolák sokféleségének hatását, az anyanyelv szerepét, a kulturális változókat stb., amelyek hatással lehetnek a szövegértési kompetencia fejlettségére. A kutatás arra a kérdésre keresi a választ, hogy (1) a kisebbségi magyar nyelv oktatására miként hat a többségi/államnyelv oktatása, (2) milyen tényezők befolyásolják a Kárpát-medencei magyar kisebbségi tanulók szövegértési képességének fejlettségét, (3) hogyan és milyen mértékben jelenik meg egy határon túli régió magyar tannyelvű iskoláinak alsó tagozatos tantervében a szövegértési kompetencia fejlesztése, (4) mely tantárgyak keretein belül és miként fejleszthető a szövegértési kompetencia.</p> <p>Kulcsszavak: szövegértési kompetencia, kisebbségi környezet, olvasási szokások, szövegértés fejlesztése, módszertan</p>
	<p>2. Tanulási stratégiák, stílusok és az önszabályozott tanulás</p> <p>A tanulás terén eltérő fejlettséggel és különböző sajátosságokkal rendelkezünk. Az előbbieket kifejezésére a tanulási képesség, illetve a tanulási kompetencia, míg az utóbbiakéra a tanulási stílus és a tanulási stratégia a leggyakrabban használt fogalom a neveléstudományban.</p> <p>A tanulási stílus, stratégia vagy módszer nem „skálaszerűen” veti össze az egyének tanulási jellemzőit, sajátosságait, hanem inkább tipizálja azokat. Különböző szempontok, például egyéni ismeretszerzési sajátosságok alapján állít fel csoportokat és ezek alapján sorolja be a tanulókat egyik vagy másik klaszterbe. E csoportok tanulási jellemzőkkel bírnak, amik megadják az oda tartozó tanuló tanulási sajátosságait. Ennek révén hasznos információkhoz juthat mind az egyén, vagyis az adott tanuló, mind pedig az őt tanító pedagógus. A tanulási stílus és a preferált tanulási stratégiák ismerete nagyban hozzájárul a tanulás önszabályozásához.</p> <p>A kutatás célja (1) átfogó irodalomkutatást folytatni a tanulási stratégiák és stílusok elméleteiről, valamint kapcsolatukról az önszabályozott tanulással, (2) alkalmas mérőeszközöket kiválasztani, adaptálni általános vagy középiskolás tanulók / egyetemi hallgatók ez irányú vizsgálatához, (3) a vizsgálatok révén modell felállítását, amely leírja a tanulási stratégiák, tanulási stílusok és az önszabályozott tanulás kapcsolatrendszerét, (4) módszertani ajánlások megfogalmazása pedagógusok és tanulók/hallgatók számára.</p> <p>Kulcsszavak: tanulási stratégia, tanulási stílus, metakogníció, önszabályozott tanulás</p>

<p>doc. dr. univ. Agáta Csehiová, PhD. SJE TTK Óvó- és Tanítóképző Tanszék csehiovaa@uj.s.sk</p>	<p>1.A „Kokas-módszer“ jelentősége a komplex személyiségfejlődés és a szociális kompetenciák fejlesztése aspektusából A disszertációs értekezés tárgya Kokas Klára újszerű személyiségfejlesztő művészeti programja az alternatív pedagógiai irányzatok kontextusában. A disszertáció elméleti része átfogó képet nyújt a Kokas-módszer filozófiájáról, pedagógiai elveiről, valamint hatásáról a komplex személyiségfejlődés és a szociális kompetenciák fejlesztése aspektusából. Az empirikus rész tárgyát a Kokas-módszer alkalmazási lehetőségeinek vizsgálata képezi a 21. századi oktatás-nevelés kihívásai tükrében, fókuszálva a komplex művészeti nevelés pozitív személyiségfejlesztő és szociális kompetenciákat fejlesztő hatására. Kulcsszavak: Kokas Klára, Kokas-módszer, művészeti nevelés, komplex személyiségfejlődés, szociális kompetenciák</p> <p>2.A szlovákiai magyar tannyelvű alapiskolák és a magyarországi elemi szintű zenei nevelés tankönyveinek elemzése és összehasonlítása A disszertáció célja jellemezni és vizsgálni azokat a tankönyveket és taneszközöket, amelyek a szlovákiai magyar tannyelvű alapiskolák és a magyarországi zeneoktatás elemi szintjén használatosak. Elemezni ezeket és összehasonlítani a struktúrájuk, tartalmuk, funkcióik alapján, különös tekintettel a kreatív edukációs tevékenységek és feladatok alkalmazásának lehetőségeire. A disszertáció része az eltérések és a párhuzamok vizsgálata: 1. a két ország elemi szintű zenei nevelés oktatáspolitikája, ill. kurrikuluma szempontjából, 2. a tankönyvek és taneszközök zenei kompetenciák fejlesztésére irányuló koncepciók, elvek aspektusából. Kulcsszavak: tankönyvek, taneszközök, zenei nevelés, elemzés, összehasonlítás, kompetenciák</p>
<p>Dr. habil. PaedDr. Kinga Horváth, PhD. SJE TTK Óvó- és Tanítóképző Tanszék horvathki@uj.s.sk</p>	<p>1. A tanári interakció kutatása Az oktató-nevelő munka eredményességét alapvetően a pedagógus tevékenysége, leginkább az interakciós készsége határozza meg. A témát különböző szemszögből lehet megközelíteni: (1) Az osztálytermi kommunikációt a beszédesemények kategorizálása és gyakoriságuk megállapítása oldaláról. (2) A szociológiai és az etnográfiai szemléletmód oldaláról. (3) A tanulási folyamatot irányító pedagógus személyiségének, és a pedagógus interakciós stílusának oldaláról. A disszertáció célja a választott irányzat elméleti megalapozottságának feltárása, olyan függvény mentén történő kutatása, amely a tanár interperszonális viselkedésének megítélését teszi lehetővé a tanulási eredményesség összefüggésében.</p>

	<p>Kulcsszavak: oktató-nevelő munka eredményessége, a pedagógus interakciós stílusa, tanulási eredményesség</p> <p>2. A pedagógusképesség kutatása Az utóbbi néhány évtizedben a pedagógussá válás kérdésköre, problematikája a neveléstudomány középpontjába került. A téma megközelítése a maga komplexitásának megfelelően sokirányú lehet. Magába foglalhatja a pedagóguskutatás, a pályakezdők és a pedagógusképzés-kutatás területeit és módszertanát. Megközelíthető a pályaszocializáció, pályaalakulási, pályakép, pályafejlődés fogalmának, jelenségének kutatása révén. Ugyancsak fontos területnek minősül a szakmai kompetencia hatásainak kutatása, amely a tanár által érzékelt személyes alkalmasság (self efficacy) felé terelődik. A disszertáció célja a választott irányzat elméleti megalapozottságának feltárása, saját kutatás megvalósítása, amelynek eredményei hozzájárulnak a pedagógia tárgyának gazdagításához.</p> <p>Kulcsszavak: pályaszocializáció, pályaalakulási, pályakép, pályafejlődés, pedagógusi kompetenciák</p> <p>3. Lemorzsolódás kutatás a felsőoktatásban A disszertáció célja az elméleti és szakpolitikai megközelítések idő előtti iskolaelhagyásának kutatása, az akadémiai szférában létező lemorzsolódás helyzetének feltárása. Célja továbbá az érintettek bevonásával feltárni az elhagyás részletes, pontos okait, majd mindezek alapján a sikeres diplomaszerezés elérése érdekében cselekvési útmutatót ajánlani.</p> <p>Kulcsszavak: lemorzsolódás, társadalompolitika, oktatáspolitikai, pedagógusjelöltek szakmaképe</p>
<p>Dr. habil. PaedDr. György Juhász, PhD. SJE TTK Kémia Tanszék juhaszg@ujt.sk</p>	<p>1. Az ember és a természet oktatási terület témaköreinek módszertani elemzése az alsó tagozatos oktatásban. A disszertációs munkán belül az alsó tagozatos oktatás Állami Oktatási Programjával foglalkozunk majd, ezen belül az ember és a természet kölcsönös viszonyát vizsgáljuk majd. A kutatási részben új innovatív módszerek bevezetésével foglalkozunk az alsó tagozatos természetismereti témák esetében. Az Állami Oktatási Program keretein belül megvizsgáljuk az említett új innovatív oktatási módszerek lehetséges alkalmazását az Ember és a természet oktatási területen belül.</p> <p>Kulcsszavak: Állami Oktatási Program, oktatási terület, természetismeret, oktatási formák és módszerek, új innovatív oktatási módszerek.</p>

Dr. phil. Mgr. Attila Mészáros
SJE TKK Német Nyelv és Irodalom Tanszék
meszarosa@uj.ssk

1. Digitális eszközök alkalmazásának módszertani és nyelvi aspektusai a német mint idegen nyelv oktatásában

A disszertáció keretében a doktorandusz azt vizsgálja, hogy a már ma is széles körben elérhető digitális technológiák milyen lehetőségeket nyújtanak a német mint idegen nyelv oktatásában. A dolgozat arra igyekszik módszertanilag jól megalapozott megoldásokat kínálni, hogy a német nyelv grammatikájának egyes kiválasztott aspektusai mely konkrét digitális eszközök segítségével építhetők be hatékonyan és optimálisan az alapiskolai, ill. középiskolai német nyelvoktatásba. Ehhez a doktorandusz átfogó elméleti háttérrel dolgoz ki, különös tekintettel a következő területekre:

1. Nyelvelsajátítás és idegen nyelvek elsajátításának elmélete
2. A német mint idegen nyelv oktatásának életkor-specifikus aspektusai
3. Digitális eszközök alkalmazása az oktatásban - tanulói és tanári szempontból

A kidolgozott elméleti háttérre alapozva az empirikus részben egyrészt feldolgozza saját kutatását gyakorló pedagógusok körében. Lehetőség szerint saját vizsgálatokat végez a vizsgált korosztályban különböző elektronikus eszközök (táblagép, okostelefon, asztali számítógép, interaktív tábla stb.) segítségével, és feldolgozza annak eredményeit. Erre alapozva konkrét foglalkozásterveket, óraterveket, ill. javaslatokat dolgoz ki.

Kulcsszavak: nyelvtanulás, német nyelv, iskola, elektronikus eszközök, módszer

2. Digitális eszközök alkalmazásának módszertani és nyelvi aspektusai az idegen nyelvek oktatásában

A disszertáció keretében a doktorandusz azt vizsgálja, hogy a már ma is széles körben elérhető digitális technológiák milyen lehetőségeket nyújtanak az idegen nyelvi oktatásban. A dolgozat arra igyekszik módszertanilag jól megalapozott megoldásokat kínálni, hogy a kiválasztott idegen nyelv egyes kiválasztott aspektusai mely konkrét digitális eszközök segítségével építhetők be hatékonyan és optimálisan az alapiskolai / középiskolai / felnőtt kori idegennyelv-oktatásba. Ehhez a doktorandusz átfogó elméleti háttérrel dolgoz ki, különös tekintettel a következő területekre:

1. Nyelvelsajátítás és idegen nyelvek elsajátításának elmélete
2. A kiválasztott idegen nyelv oktatásának életkor-specifikus aspektusai

	<p>3. Digitális eszközök alkalmazása az oktatásban - tanulói és tanári szempontból</p> <p>A kidolgozott elméleti háttérre alapozva az empirikus részben egyrészt feldolgozza saját kutatását gyakorló pedagógusok körében. Lehetőség szerint saját vizsgálatokat végez a vizsgált korosztályban különböző elektronikus eszközök (táblagép, okostelefon, asztali számítógép, interaktív tábla stb.) segítségével, és feldolgozza annak eredményeit. Erre alapozva konkrét foglalkozásterveket, óraterveket, ill. javaslatokat dolgoz ki.</p> <p>Kulcsszavak: nyelvtanulás, idegen nyelvek, iskola, elektronikus eszközök, módszer</p>
<p>Mgr. Katarína Szarka, PhD. SJE TTK Kémia Tanszék szarkak@uj.sj</p>	<p>1. A formatív (fejlesztő) értékelés alkalmazásával kapcsolatos tanári attitűd vizsgálat</p> <p>Annotáció:</p> <p>A doktori értekezés a fenntartható értékelés és a fejlesztő formatív értékelés pedagógiai aspektusainak elméleti elemzésére fókuszál, amely a munka empirikus részének alapját képezik. Az empirikus kutatás középpontjában a fejlesztő értékelés alkalmazásával kapcsolatos tanári attitűd vizsgálatra és a pedagógiai gyakorlatukban való alkalmazásukra irányul.</p> <p>Kulcsszavak: fenntartható pedagógia, fenntartható értékelés, formatív értékelés</p>